Generated for Joseph Galron (The Ohio State University) on 2018-05-16 04:28 GMT / http://hdl.handle.net/2027/coo.31924064123031
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google
Digitized by Google
Original from
CORNELL UNIVERSITY

יצחק קאַצענעלזאָהן.

דעקאַדענט

קאָמעדיע

1 אקט.

וואַרשא. תרס"ט.

דרוק י. עדעלשטיין, נאַלעווקי 38.

Декадентъ Комедія И. Каценельсона.

ВАРШАВА 1908.

Тип. И. Эдельштейна, Налевки 38.

Generated for Joseph Galron (The Ohio State University) on 2018-05-16 04:28 GMT / http://hdl.handle.net/2027/coo.31924064123031
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google

Digitized by Google

Original from
CORNELL UNIVERSITY

אַלע רעֶכֿטע פֿאָרבּעהאַלטען

בּיי'ם פֿעֶרפֿאַסער.

Generated for Joseph Galron (The Ohio State University) on 2018-05-16 04:28 GMT / http://hdl.handle.net/2027/coo.31924064123031
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google

Digitized by Google

Original from CORNELL UNIVERSITY

פערזאנען:

אברהם בערג. 25 יאהר־אלט. א ליטעראטאר. מיט א קאפ לאנגע פלאקס־פארביגע האר עטוואס נע־גרויזט; עלעגאנט געקליידעט, איבער'ן קראגען א שווארצע בינדע.

חוה גינצבורג. 20 יאהריגע בלאנדינקע, מיט בלויע קלוגע אויגען, אנגעטהון זומערדיג, העל.

וויצמאן. 26־יאהר אלט, א בראנעט, מיט א שפיציג קליין אינטעליגענט בערד'ל, אביסעל נערוועז.

ליפשיץ. 23־יאהר אלט.

טעמע. 16־יאהר, א בראנעטען, א נאאיוו־לעבעדיג מיידעל.

גרונע. א דיענסט־מיידיל וואס שמייכעלט.

(דאס קומט פאר אין ווארשא, די לעצטע צייט).

Generated for Joseph Galron (The Ohio State University) on 2018-05-16 04:28 GMT / http://hdl.handle.net/2027/coo.31924064123031
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google

Digitized by Google

Original from
CORNELL UNIVERSITY

Generated for Joseph Galron (The Ohio State University) on 2018-05-16 04:28 GMT / http://hdl.handle.net/2027/coo.31924064123031
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google
Digitized by Google
Original from
CORNELL UNIVERSITY

די סצענע;

אַ צימער בײַ אברהם בערג; רעכטס פֿון פֿאָרענט אַ ביג־טעל, טיעפֿער אבּיסעל — די טהיר אין קיך אַרײַן. אין הינטער־גרונד, רעכטער — אַ ביכער־שענק׳ל, װײַטער אבּיסעל אַ קאַכעל אױבען, נאָך דעם אױבען אַ טהיר אין גאַס. לינקס — צװײ פֿענסטער; אַ שרײַב־טיש מיט אַ שרײַבגעצײַג און עטליכע שטוהלען שטעהען נעבען די פֿענסטער. פֿאַר נאַכט. די לאָמפּ איז שױן אָנגעצונדען.

אברהם בערג (שטעהט אױפֿ׳ן בעט׳ל און קלאַפּט צו מיט אַ חצי־מערל אַ פֿרױען־בילד אין װאַנד. מ׳קלאַפּט אָן אין טהיר). אַרײַן!

חוה גינצבורג (קומט אַרײַן). גוט׳ן אָבענד, בערג.

אברהם בערג. אַ, חוה! (קלאַפּט אַ נעגעלע אין בילד) גוט׳נ־אָװענד! גוט׳נ־אָװענד!

חוה גינצבורג. איהר זענט אַלײַן דאָ! ניט אומזיסט האָט איהר אַזױ הױך אַ זאָג געטהון: „אַרײַן!“ — איהר האָט מורא געהאַט מ׳זאָל ניט קריגען חרטה און אומקעהרען זיך צוריק פֿון אונטער דער טהיר?

אברהם בערג. נײַן חוה, ניט אַזױ די מורא; איך האָב סתם ליעב אַז מען קומט צו מיר... שרײַב איך ניט — איז אַװדאי גוט!... זיצט, פֿאַר װאָס זיצט איהר ניט, חוה? נאָך אײן נעגעלע װעט עס שױן האַלטען. שרײַב איך ניט, בין איך זעהר צופֿריעדען מיט יעדען װאָס קומט צו מיר; איך לעב און איך דאַרף האָבען מענשען! מען זאָג זאַראַטוסטראַ אָבװאױנען זײַן גאַנץ לעבען אױף בערג און בעזינגען די אײנזאַמקײַט, איך בלײַב בײַ מײַנם. (קלאַפּט אין אַ נעגעל) מען־שען דאַרף איך האָ־בען! — יאָ שרײַב איך — איז גאָר אַנדערש, דאַמאָלס — איז גאָר אַלײַן!

Generated for Joseph Galron (The Ohio State University) on 2018-05-16 04:28 GMT / http://hdl.handle.net/2027/coo.31924064123031
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google
Digitized by Google
Original from
CORNELL UNIVERSITY

חוה. נאָר אַליין?

בערג. נאָר אַליין! איהר ווייסט וואָס איך טהו? איך פֿער־שליעס זיך, נעהם אַרויס פֿון קלאַפּ־שלאָס דעם שליסעל און הענג אויף, אויף דער קליאַמקע אַ האַנטוך... קומט ווער — מיינט ער איך בין ניטאָ. —

חוה. גוט צו וויסען; יעצט קום איך צו אייך דווקא, ווען איהר שרייבט, איהר וועט מיר מוזען עפֿענען!

בערג. (ערנסט) איך וועל אייך ניט עפֿענען.

חוה. ע, איהר וועט ניט אַזוי שלעכט זיין...

בערג. ווען איך שרייב — ניט! ווייל איהר וועט מיר נישט־מעהר ווי שטערען...

חוה. (כלומרשט) איך וועל זיצען אין צימער און שווייגען.

בערג. ניין, ניין, ניין!

חוה. ט איז ניט, איז ניט!

בערג. עס דאַרף אייך ניט בעליידיגען; אָה, מיך פֿרעהט זעהר אייך שטענדיג ביי מיר צו זעהן... איך וועל עס אייך באַלד ערקלעהרען — (גיעט דעם לעצטען קלאַפּ אין וואַנד) יעצט איז עס שוין פֿערטיג! (שפּרינגט אַראָב פֿון בעט.)

חוה (געהט צו צום בעט). עפּעס אַ שען בילד?

בערג (נעהמט די לאָמפּ פֿון טיש). אין דער דונקעל וועט איהר ניט גוט זעהן...

חוה. מ׳דאַרף קיין לאָמפּ ניט, מ׳זעהט אלץ, אַלץ... איהר אויך, בערג?...

בערג. וואָס?

חוה. שטעלט אַוועק די לאָמפּ, איך זעה...

בערג. אַה, אויף דעם פֿרעגט איהר עס גאָר? (שטעלט צוריק די לאָמפּ) יאָ, יאָ! איך אויך... און נאָר איך! (ווייזענדיג) טהוט אוים די הוט, חוה...

חוה (ציהט אַרויס די הוט־שפּילקעס). טעה וועט איהר געבען?

בערג. אָ יע! (רופֿט צו דער קיך־טהיר). גרונע! (צו חוה׳ן) באַלד האָבען מיר טהע!

חוה. ווייצמאַן קומט אויך באַלד.

בערג (שמייכעלט קוים). ווייצמאַן?

חוה. וואָס לאַכט איהר?

Digitized by Google
Original from CORNELL UNIVERSITY
Generated for Joseph Galron (The Ohio State University) on 2018-05-16 04:28 GMT / http://hdl.handle.net/2027/coo.31924064123031
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google

בערג. אי, חוה, חוה... (נעהמט פון איהר צו ס'היטעלע).

גרונע (קומט אריין, בלייבט שטעהן ביי דער טהיר).

בערג (שמייכלענדיג צו גרונען). איהר וועט מאכען טהע... טהע! (דרעהט אין האנד חוה'ס היטעלע) איהר וועט עפּעס עסען אויך, חוה?

חוה (בייזלעך). לייגט אוועק מיין היטעלע!

בערג (דרעהט דאס היטעלע ווייטער אין זיין האנד). איהר וועט אריינברענגען א פּאר בייגעל אויך, גרונע.

גרונע (הערט איהם מיט א שמייכעל).

חוה (שטרענג). לייגט אוועק מיין היטעלע!

בערג. געהט, גרונע. (גרונע אב. בערג לייגט אוועק איהר היטעלע).

חוה (נאך א קלייכער פּויזע). א, איהר אויך, בערג?

בערג (ווייזט אויף דאס בילד). וועגען דעם?

חוה. יא!...

בערג. איך האב אייך שוין געזאגט: איך לעב, האב ליעב אלץ וואס דאס לעבען שאפט... כ'העט, איז עס ניט לעכערליך? דאס לעבען שעמט זיך ניט צו שאפען, די נאטור שעמט זיך ניט צו ערציעהען — און איך וועל מיך שעמען ברייטער עפענען אויף דעם מיינע אויגען? איך קניע פאר פסיכייען — און קוש זי ווען ערגאס זעהט ניט... — פון דעסטוועגען שטערט עס מיר ניט צו זיין א שטרענגער מאראליסט... אייך, חוה וועל איך בעטען ניט פערבייטען א שטרענגען מאראליסט מיט א פאנאטיקער א מאראליסט — איהר זאגט עס מיר צו?

חוה. יע!

בערג. נו איז גוט...

חוה. און טאמער וועל איך פערבייטען — ?

בערג. טהוט איהר א פערברעכען!... איך וויל ניט מ'זאל מיך האלטען פאר א מאראליסט א פאנאטיקער, איך בין נישט־מעהר ווי א שטרענגער... (פערטראכט זיך).

חוה (קריכט איהם אביסעל נאך). נישט מעהר ווי א שטרענגער... וואס האט איהר זיך אזוי פערטראכט?

בערג (חאפּט זיך אויף). אט אין וואס! היינע האט געקענט שרייבען „דאס האהעליעד" און האט געקענט זיין דערביי א שטרענגער

Generated for Joseph Galron (The Ohio State University) on 2018-05-16 04:28 GMT / http://hdl.handle.net/2027/coo.31924064123031
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google

Digitized by Google

Original from
CORNELL UNIVERSITY

מאָראַליסט... איהר פערשטעהט: דאָס האָהעליעד! ער נעהמט דאָרט אַ קערפער פון אַ פּראָוויענציטער — און בעזינגט איהם, יעדעס פּיצעלע, יעדעס ברעקעלע, איהר פערשטעהט? יעדעס ברעקעלע! — איך בין אַ מאָראַליסט — איך דאַרשט אָבער נאָך שענהייט, איך דערשלאָף ניט אַ גאַנצען זומער, היט דאָס אָנ־קומען און דאָס פערגעהן פון יעדען טאָג...— (רערפריישט) איך דערצעהל אַנדערש די „מעשי בראשית": ניט רייסען עפּעל פון עץ־הדעת האָט די שלאַנג אָנגערעדט חוה'ן, נאָר מאַכען זיך אַ שערץ פון פיינענבלעטער... (פאַלט אַריין אין אַ נאָך העכערן טאָן) אַפּרידיאַס האָט געהויט דער נעמין „אַטיני" פאַר זיין פאָלק אָן קליידער, ווי זי שטעהט און געהט!.. (שטעלט זיך אָב פאַר'ן בעטעל און בעטראַכט דאָס בילד) איך וועל נעהמען און פערדעקען אַזאַ האַלז! אַנ'אַלט וואָרט אַלבאַסטער — ס'איז אָבער פאָרט אַנ'אַלבאַסטער!

חוה (ביי'ם טיש, אונטער איהם לייכט שמייכלענדיג). אמת!

בערג (קעהרט זיך ניט אום פון בילד). איך וועל נעהמען און פערשטיקען אין אַ בלוזע אַזאַ קלאָהרע שענע ברוסט!

חוה. הערט נאָר איהר, בערג, איהר ווילט דעקלאַמירען דאָס האָהעליעד?

בערג (קעהרט זיך אום צו חוה'ן). איבער מיין בעט זאָל דאָס בילד הענגען! די שענהייט זאָל איבער מיך שטענדיג וואַכען... אַז איהר נעהמט אַ וועק, חוה, בלייב איך ניט אַליין —

חוה. און אַז איהר שרייבט?

בערג. פערדעק איך איהר דאָס געזיכט; איהר זעהט די אויגען?

חוה. ווי לעבעדיג —

בערג. אַהאַ!

חוה. פערדעקט איהר זי?

בערג. ווען איך שרייב... אַז איך שרייב, הייסט עס, איך שאַף! איך שאַף נייע לעבען'ס, נייע וועלטען, נייעס, נייעס שאַף איך! ניט געענדיגטע בעשעפעניששען ציהען צו מיר אויס די הענד פון פּאַפּיער און בעטען מיר: ענדיג אונז! ענדיג! איך טאָר זיך פון זיי ניט אָבווענדען אין געדאַנקען אויף אַ האָר, קעהר איך מיך אויף אַ ווייַלע אָב, ווערען אַסך וועלטען חרוב...

חוה. וואַ... איהר מאַכט מיר שרעק, איך וועל שוין מעהר צו אייך ניט קומען.

Generated for Joseph Galron (The Ohio State University) on 2018-05-16 04:28 GMT / http://hdl.handle.net/2027/coo.31924064123031
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google

Digitized by Google

Original from
CORNELL UNIVERSITY

בּערג. אָח, איהר האָט מיך שלעכט פערשטאַנען: אדרבא, קוממ, באַלד וועט זיין טהע... אַדרבא, וויל איך דאַרף האָבען מענשען — שטערען זיי מיר... אַ מענש איז פאַר מיר אַ וועלט, בּין איך צו איהם ניט גלייכגילטיג... (ציעהט זיך צו איהר ליידענשאַפטליך צו).

חוה. (שטעהט אויף פון שטוהל).

בּערג. וואָס האָט איהר זיך אויפגעשטעלט? אַה, אָה... איהר פערשטעהט מיך ניט... אַז איך שרייב, הייסט עס איך שאַף, איך שאַף וועלטען, קוממ צו מיר ווער איז עס ווידער אַ וועלט... צוויי וועלטען אין איין צימער, אין אַזאַ ענגע אַטמאָספער... פאַר'ן קינסטלער וואָס שטעהט צווישען ביידע איז עס געפעהרליך, ער קען זיך ניט אין גאַנצען איבּערגעבּען זיין שאַפען... און, בלייבּט גאַנץ גלייכגילטיג צו זיין גאַסט, ס'הייסט, צו דער צווייטער וועלט...

חוה. אַ, ווי גוט... יעצט פערשטעה איך. הייסט עס, איז די בעסטע צייט ביי אייך צו זיצען ווען איהר שרייבּט?... ס'הייסט ווען איהר „שאַפט“...

בּערג. ניין! ניין! מאַהאָמעד האָט געהאַט אַ הייסען טעמ־פעראַמענט... דאָך ווען ער האָט געדאַרפט בּעשאַפען זיין וועלט איז ער אַוועק פונ'ם ישוב אין מדבר אַריין; אין התבודדות און אין אַ שטילשווייגען האָט ער זיין תורה געשריבּען... און אַז ער האָט געהאַט זיין תורה פערטיג, איז ער צוריקגעקומען אין זיין ישוב מיט'ן קאָראַן און מיט'ן זעלבּען טעמפעראַמענט —

חוה. מיט'ן קאָראַן —

בּערג. און מיט'ן זעלבּען טעמפעראַמענט!... ווען דיאָגען פלעגט דאַרפען געבּוירען אַ נייעם געדאַנק האָט ער געלאָזען די שענע „העטערעס“ לויפען און אין אַ פאַס געלייגט זיך — איהר פערשטעהט, אין אַ פאַס! הייגט די קאַטאַסטראָפע מיט משה'ן! משה האָט זיך צופיעל געאיילט מיט זיינע לוחות, (אונטער דאָס וואָרט לוחות, פערשטעה איך זיין אידעאַל, זיין ווערק,) פרישע און גליט־שיגע, האָט ער זיי געטראָגען אין די הענד; יענע און ניט אין גאַנצען רייף איז זיין אידעאַל געווען... אַראָבּקומענדיג פון בּאַרג און דערזעהענדיג יודישע אויסגעפוצטע יונגפרויען טאַנצען פאַר'ן גאָלדענעם קאַלבּ, האָט ער אָן זיינע אייגענע וועלטען פערגעסען און פון די הענד זיי אַרויסגעלאָזען —

חוה. ער האט אודאי אויך געהאט א הייסען טעמפעראמענט?

בערג. אודאי, אודאי!

חוה. וואו!... (קוקט איבער די פאפירן אויפ'ן טיש) איהר שרייבט וואס?

בערג. איך שאף —

חוה. וועלטען ... (קוקט אריין אין א פאפיער. פויזע).

בערג. איהר לייענט? איהר וועט ניט דערקענען מיינע קופ'ן.

חוה. פארוואס שרייבט איהר אזעלכע קופ'ן?

בערג (שפארט זיך אויך אן אויף דעם טיש. נעט נעבען איהר, אינטים־פריינדליך). איהר האט שוין געפונען א קוף?

חוה. איך פרעג נאר... (זיי זוכען א ווייליע. חוה רוקט זיך אביסעל אב פון איהם) וואס האט איהר עס געגעסען?

בערג (אביסעל פערוויררט). וואס!?... א געפרעגעלטען הערינג...

חוה. א געפרעגעלטען?

גרונע (ברענגט אריין טהע און געהט אב).

בערג (נעהמט אן עטליכע פאפירען פון טיש, האלט זיי הויך ווי ער וואלט עס וועלען צערייסען, פערטראכט זיך.)

חוה (מישענדיג איהר טהע). מישט אייך אויס דעם טהע, בערג, וואס טראכט איהר?

בערג (קוקט איהר אביסעל אן). זאל איך צערייסען?

חוה. ס'הייסט, איהר ווילט צערברעכען די צווייטע לוחות?

בערג. די דריטע... די צווייטע פאר האט דער זעלבער משה בעשאפען.

חוה. די דריטע... ס'הייסט, אייער ערשטע געשאפענע פאר?

בערג (כמשטש). די ערשטע — ס'הייסט ניט די ערשטע; די ערשטע האב איך שוין לאנג אנגעשריעבען (לאזט אראב דעם קאפ) און ניט צערבראכען...

חוה. געדרוקט? אי קאליקע!... וואס האט איהר צום ערשטען געדרוקט?

בערג. א ליעד.

חוה. אה, דאס ליעד'ל וואס איהר האט מיר געווידמעט?

בערג. יע...

חוה. דאס!

Digitized by Google
Original from CORNELL UNIVERSITY
Generated for Joseph Galron (The Ohio State University) on 2018-05-16 04:28 GMT / http://hdl.handle.net/2027/coo.31924064123031
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google

בערג (מיט א ליעבליכען טאָן). דאָס ליעד איז געווען אין דער פריה אויפגעשריבען; אויף דעם וועג צו דער רעדאקציע האָב איך אייך געטראָפען, איז מיר איינגעפאלען עס אייך צו ווידמען...

חוה. דער קאָנטראַסט פון משה'ן!

בערג. דער קאָנטראַסט? (קוקט איהר שטאר אָן) יע און ניין צוזאַמען! (קוקט איהר אָן נאָך אַמאָל) איהר פערשטעהט?

הוה. (טרינקענדיג די טהע, עסט שפעטער בייגעל) אַ נו, רעדט...

בערג (זעצט זיך צו זיין גלאָז טהע). איך וועל עס אייך באַלד ערקלערען... (גיעט עטליכע זופען) משה און איך, — משה אין אַ מדבר, צווישען אַ ניט־קולטיווירטעם פאָלק, איך — אין אייראָפאַ צווישען אייראָפּעער! משה — אין דער אוראַלטער צייט, איך — אין צוואַנציגסטען יאָהר־הונדערט! נאָר דאָס איז נאָך אַלץ גאָר נישט... משה, אַ געזעצגעבער, איך — מיט מיין מוזע. — אָט דאָ געהען מיר זיך פונאַנדער!... משה דער פּאָעט איז אַסך קלענער פאַר משה דעם געזעצגעבער... שטעלט אייך פאָר, חוה, דעם באַרג סיני! (צעשפרייט פאַר וואונדער די הענד) אָח, דער באַרג סיני! אין אַ מדבר — אַ באַרג... און אַ מענש געהט אַרויף אויפ'ן שפּיץ, איינער אַליין שטעהט ער אויפ'ן סאַמע שפּיץ — אָח, ווי הערליך! די לופט איז אַזוי דורכזיכטיג, אַזוי קלאָהר, און, פּלוצלונג דונער'ן און בליצען; בליצען, בליצען און דונער'ן — אָח, ווי הערליך! אין מיט'ן אַזוי: עפענט זיך דער הימעל און, גאָט, — חוה, גאָט — באַווייזט זיך, ניעדערט אַראָב צו איהם אויפ'ן באַרג און — ווייזט איהם זיינע פּנים... — אָח, ווי הערליך!... הוה! שוין יאָהרען־יאָהרען ווי איך זוך גאָט און געפין איהם ניט — און ער... (בלייבט אַ ווייַלע שטיל בעזאָרגט) פערציג טעג און פערציג נעכט איז אַ מענש אָבגעזעסען אויפ'ן באַרג!... אַח, וואָס פאַר אַ איינדריקע! וואָס פאַר איבער־לעבונגען! אויפ'ן 41־סטען טאָג איז ער אַראָב. אַראָב — און ברענגט פון דאָרט צעהן געבאָט, צעהן טרוקענע געזעטץ. — מ'קען ניט זאָגען: דאָס שענסטע בלעטעל אין נאַפּאָלעאָנ'ס קאָדעקס!

חוה. דאָס מיינט איהר די לוחות?

בערג. די לוחות! די לוחות! די שענע, פון ביידע זייטען קאַליגראַפיש אויסגעצייכענעטע אותיות אָבער טרוקענע חקים, אָהן אַ מאָנ'ן פּאָעזי!... אַראָבקומענדיג מיט אַ שטראַהלענד געזיכט, האָבען איהם די יונגפרויען טאַנצענדיג אַרומגערינגעלט און געבע־

טען בײַ איהם ליעדער. ליעדער, ליעדער, גיעב אונז! ליעדער! — ער האָט אָבער ניט געהאַט... אָ, ווען אויף די לוחות וואָלטען ליעדער אויסגעקריצט געווען! זײַ וואָלטען איהם פון די הענד ניט געפאַלען און וואָלטען ניט צערבראָכען ווערען!... פּאָעזי — אָט וואָס איהם האָט געפעלט!... (בלײַבט זיצען פערטראַכט מיט אַ אויפגעהויבענעם קאָפּ).

חוה. וואָס דערטרינקט איהר ניט אײַער טהע!...

בערג (נעהמט זופּען פון'ם טהע. צווישען איין זופּ און צווייטען). ליעדער! ליעדער!

חוה. בערג —

בערג (הערט ניט; פאַלט וואָס ווײַטער אַרײַן אין אַ גרעסערען עקסטאַז). ליעדער! בײַנאַכט ציטערען זײַ מיר אָן דעם מאָרגענשטערען, בײַטאָג שיקען זײַ בלאַסע לבנה־שטראַהלען אין מײַן פענסטער... ליעדער! ווען טראָיאַ גופא האָט געברענט האָט קײַן אויג ניט געוויינט, נאָר ווען טראָיאַס פלאַמען האָבען זיך צעפלאַקערט אין האָמערס איליאַדע האָבען זיך מענשען בענאָסען מיט טרערען... ליעדער — דאָס איז אַ רײַנער געטליכער אָפּיום! וואָס מעהר איך זינג אַלץ ווײַטער זעה איך; וואָס מעהר איך זינג אַלץ העכער פליה איך — — — איך בין אויף דעם סאַטורן געווען, אָן זײַן אייבּיגע תמוז־זון זיך געוואָרעמט, און זײַנע אַכט לבנות זיך געשפיגעלט, מיט די שענע גרויסע „סאַטור'ן־טעלער" אַמוזירט זיך — — — (פערטראַכט זיך).

חוה (שמײכעלט). בערג —

בערג. יע?

חוה (קוקט איהם אַביסעל אָן). זאָל איך זאָגען?

בערג. וואָס?

חוה (שטעהט אויף פון שטוהל, לעגט איהם אַ האַנד אויפ'ן אַקסעל). וויפיעל איהר זאָלט ניט רײדען, בערג, וועט זיך מיר אַלץ דאַכטען אַז איך בין קליגער פאַר אײַך.

בערג (שמײכעלט קוים, פערוווּנדערט). וואָ — — — וואָס?...

חוה. איך; ווײַצמאַנ'ן אויך. און לײַקענט ניט אָב — אַ ניט רײַם איך אײַך אויס די טשופּרינע (נעהמט איהם פאַר די האָר).

בערג (הויבט זיך אַביסעל אויף פון שטוהל, כיט'ן זעלבען פערווּנדערען שמײכעל). וואָ — — וואָס?...

(אונטער דער גאַס־טהיר הערען זיך עטליכע שטימען)

חוה. ס'איז ער! שאַ... שטיל!... לאָזט, איך וועל מיך זעצען אויף אײַער שטוהל, מיט'ן פּלײַצע צום טהיר (זי שטופּט איהם אָב און זעצט זיך, מאַכט זיך לעזענדיג. ס'קלאַפּט אָן אין טהיר) איהר וועט עקסטרע זעהן, בערג, ווײַצמאַן וועט מיר צו האַלטען די אויגען. (בעהאַלט דעם קאָפּ אין בוך) אַרײַן!

בערג. וואָ— — —וואָס?... (געהט צו נעהנטער צו דער גאַס־טהיר.)

(ס'קומען אַרײַן ווײַצמאַן, ליפּשיץ, טעמע).

ווײַצמאַן (גיעט בערג'ן די האַנד, אָהן ווערטער.)

ליפּשיץ. זײַ זיצען דאָ טאַקי!

טעמע. זעהט וואָס עס טהוט זיך: טהע און בײַגעל!

ווײַצמאַן (בעמערקט חוה'ן און ס'פאַלט איהם וואָס אײַן. ער ווײַזט מיט אַ פינגער צום מויל מ'זאָל שווײַגען, און געהט צו אונטער חוה'ס פּלײַצע, האַלט איהר צו די אויגען, אַלע בלײַבען שטיל, שטעלען זיך נעבען ווײַצמאַנען, בערג שטעהט ווײַטער אַביסעל, נעבען בעטיל).

חוה (דאָס געזיכט מיט די בעהאַלטענע אויגען אין פּובליקום). טעמע'ס האַנד!

אַלע. (אויסער בערגען. בויגען זיך אין דרײַען, נישט צו לאַכען.)

חוה. טעמע! טעמע! איך שפּיר... בערג, זאָגט ווער איז עס! איאָ טעמע!

בערג (פון ווײַטען, טרוקען). נײַן.

חוה. נו איז ליפּשיץ... ליפּשיץ! ליפּשיץ! איך דערקאָן...

אַלע (בויגען זיך אין דרײַען פאַר געלעכטער).

חוה. בערג, איז עס ניט ליפּשיץ?

בערג. נײַן.

ווײַצמאַן (חאַפּט אַראָב די האַנד פון איהרע אויגען פערוואַרפט זיך אַהינטער, ליפּשיץ און טעמע טהוען דאָס זעלבע).

חוה (דרעהט אום דעם קאָפּ, קוקט יעדען דורך די אויגען, שמײַכלענדיג). בערג, ווער איז עס געוועזען?

בערג. ווײַצמאַן.

חוה (בערג'ן לאַכענדיג) זײַט איהר קלוג...

טעמע (נעהמט פון טיש אַ בײַגעל און עסט). חברה, נעהמט בײַגעל; אַ ניט — עס איך אויף אַלע!

ליפשיץ (נעהמט א צווייטען בוינעל). אָ, אויף איהר קען מען זיך פערלאָזען... און גאַס נאָך האָט זי מיר איינגערוימט וועגען איהר אַפּעטיט.

טעמע. און איהר, וואָס האָט איהר מיר איינגערוימט — זאָל איך אויסזאָגען?

ליפשיץ. איך זאָג אַליין אוים: (קוקענדיג אויף איהר ליעב) איך האָב איהר געזאָגט: אַז, אַז —

טעמע. שווייגט! (לייגט איהם איהר האַנד אויף'ן מויל).

ליפשיץ אהאַ!..;

ווייצמאַן. הײם געבען טהע, בערג.

בערג (רופט אין דער קיך טהיר). גרונע!

חוה. מ'דאַרף איהר דאָ ניט האָבען, נעהט, זאָגט איהר אין קיך!

בערג (אָב אין קיך).

חוה. אַט אַזוי! איך וועל איהם ווייזען...

טעמע, וואָס ווילסטו?

חוה. כ'האָב איהם פיינד.

ליפשיץ. גוטע בײגעל, ווייצמאַן, נעהם איינעם.

ווייצמאַן. טהע וויל איך! (נעהט איבער'ן צימער און בלייבט שטעהן פאַר'ן בעטיל, בעקוקט דאָס בילד).

טעמע. זעהט נאָר, ער האָט שוין אָנגעגרייט נעבען זיך דעם צווייטען (האַפּט אוועק פון נעבען ליפּשיצען דעם בייגעל).

ליפשיץ. עי! דאָס לאָז איך שוין ניט אָב... (געהט צו איהר צו בײם פענסטער, ראַנגעלט זיך מיט איהר, נעהמט איהר פאַר די הענד, וויל, נאָר איילט זיך ניט צוגעהמען בײ איהר דעם בייגעל).

חוה (געהט צו אויף די שפיץ פינגער צו ווייצמאַנען בײ'ם בעטיל און פאַרשטעלט איהם פון אונטען די אויגען.)

בערג (קומט פון קיך, זעהט ביידע פאַר, רופט אַריין גרונען). גרונע!

גרונע (קומט אַריין, בלייבט שטעהן נעבען טהיר, קוקט אויף בערג'ן און שמייכעלט).

בערג (שמייכעלט צו איהר צוריק). וואָס האָב איך אייך געבעטען ברענגען?

גרונע. דריי גלעזער טעה. (שמייכלען די גאַנצע צײט איינע צו די אַנדערע).

ווײַצמאַן (נעהמט אַן הוה'ס אַ האַנד). חוה! (דרעהט זיך צו איהר אום).

ליפּשיץ (ברעכט אָב אין טעמע'ס האַנד אַ האַלבען פֿון בײגעל). מיר אַ האַלב און אײַך אַ האַלב!

בערג (שמײכלענדיג צו גרונע). גוט...

גרונע (אָב).

טעמע. בערג, דאָס מײנט איהר מיך מיט די אותיות ט. ט. אין אײַער הײַנטיג ליעד'ל?

בערג. אײַך.

טעמע (צו ליפּשיצען). אהאַ! יעצט גלויבט איהר שוין?

ליפּשיץ (נעהמט ארויס אַ דינעם זשורנאַל). נו? איהר ווידמעט עס איהר?

חוה (חאַפּט ארויס דעם זשורנאַל פֿון ליפּשיצען). ווײַזט נאָר, בערג'ס אַ ליעד'ל, אַ נײַע וועלט!.. (מישט אין זשורנאַל).

בערג (מיט אַ לײַכטען פֿערדרוס). פֿרײַלײַן גינצבורג —

חוה. אָט איז עס: אַבְרָהָם בֶּעֶרְג! מיט אַזוינע גרויסע אותיות! — הערט:

גרונע טראָגט ארײַן 3 טהע, אַלע זעצען זיך בײַ'ם טיש.

בערג (לײגט זיך אויפ'ן בעטיל, מיט'ן פּנים ארויף צו דער סטעליע. די הענד אונטער'ן קאָפּ).

חוה (לעזט). „פֿריהלינג'ס-עקסטאַז".

ווײַצמאַן (אונצופֿריעדען, אביסעל פֿאַר-זיך). פֿריהלינג'ס עקסטאַז!.. (געהט צו צום טיש).

חוה (לעזט). געווידמעט: ט. ט.

טעמע. מיר, טעמע מאַרקאָוויטש! (טרינקט איהר טהע).

חוה (לעזט). „ווען דער טאָג הויבט אָן פֿערגליה'ן

„די זונן הויבט אָן זיך צו פֿערשטעקען;

„און דער הימעל ווי ברושטין —

„צינד זיך אָן אין אַלע עקען... —*)

ווײַצמאַן ווי? ווי?

חוה (לײענט איבער נאָך אַמאָהל). און דער הימעל ווי ברושטין — צינדט זיך אָן אין אַלע עקען!..

---

*) די פֿיער שורות זענען אַ פּאַראָדיע פֿון עפּעס אַ ליעד'ל.

ווייצמאַן. אַבסורד!

בערג (פֿון בעט). וואָס געפֿעלט דיר ניט?

ווייצמאַן. ווײַל ס'איז אַן'אַבסורד! (טרינקט זײַן טהע).

בערג (זעצט זיך אויף, אויפֿ'ן בעט).

ליפשיץ (פֿאַר זיך, טרינקענדיג). — און דער הימעל ווי ברו־שטין — (העכער) ברושטין איז אזאַ שטיין, יע?

בערג (פֿון בעט). אַ רויטער שטיין.

ליפשיץ (ווי ער פֿערשטעהט שוין). אַ רויטער שטיין...

ווייצמאַן (גיעט ליפשיצען אַ נעל סיגאַרען־שפּיצעל). מײַן סיגאַ־רען־שפּיצעל —

ליפשיץ. אַה, פֿון ברושטין? גאָר ניט אַזוי רויט...

בערג (פֿון בעט). וואָס אַנבעלאַנגט פֿאַרבען, פֿערלאָזט זיך אויף מיר, ליפשיץ.

ליפשיץ. איך פֿערלאָז זיך, איך פֿערלאָז זיך!..

חוה. פֿאַר וואָס עפּעס פֿאַרלאָזען זיך אויף אײַך?

בערג. ווײַל איך ווייס זיך אויף פֿאַרבען!.. ווײַל פֿאַרבען דאַרף מען שטודירען... די נעזעלשאַפֿט אין אַלגעמײַן האָט זעהר אַ קלײנע אַהנונג פֿון פֿאַרבען. קאָליאָרען זענען איבערהויפּט ווענינ אויף דר'ערד... יאָ, דער הימעל איז רײַכער אין פֿאַרבען, און האָט זײ פֿיעל מעהר (בעטאָנט שטאַלץ) ניט אַלע מענשען האָבען אָבער אַזוי ליעב דעם הימעל... און דערמאַן איך שוין יענע פֿאַרבען (הויבט אויף אַ פֿינגער צום באַלקען) מוז איך בעמערקען, אַז זײ זענען ניט אַזוי דוירענד ווי דאָ אויף דר'ערד: דאָ בלוי — איז שטענדיג בלוי; גרין — איז שטענדיג גרין. דאָרטען — גיסען זײ זיך אײַן פֿאַרב אין דער אַנדערער. ערשט איז דער הימעל גוט רויט, נאָר אָט איז ער ווי ברושטין (ניעדריגער אָבּיסעל) ניט אַזוי רויט...

ליפשיץ. ניט אַזוי רויט... אומהו...

בערג (הויבט זיך אויף פֿון בעט, צו ליפשיצען). און אַז איהר שטעלט זיך אָב וועגען פֿאַרבען, וועל איך אײַך אויסזאָגען אַ סוד... אַ סוד פֿון דער קינסטלער־וועלט: ס'איז גרויסע ספקות! אַזוי ווי אומעטום אַזוי אויך ספקות אין פֿאַרבען —

ווייצמאַן (שטעהט אויף פֿון טיש, נעהט דעמאָנסטראַטיוו צום בעט צו און לייגט זיך אויף איהר ווי פֿריהער בערג; דאָס געזיבט אַרויף, די הענד אונטער'ן קאָפּ.)

Generated for Joseph Galron (The Ohio State University) on 2018-05-16 04:28 GMT / http://hdl.handle.net/2027/coo.31924064123031
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google

Digitized by Google

Original from
CORNELL UNIVERSITY

בערג (קוקט נאָך וואָס ער טהוט, רעדט דער נאָך ווײַטער). נעהמט אַ רעגענ-בױגען, אַ פּראָסטען רעגענבױגען — װעט איהר שױן װיסען װאָס הײסט ספקות אין פאַרבען... אַ רעגענבױגען! װאָס איז אַ רעגענבױגען? אַ צוזאַמענזאַטץ פון פערשידען-פאַרביגע פאַסען: רױט-בלױ, גרין-געל און נאָך; נעהמט אָבער און שטרײַכט אונטער צװישען אײן פאַרב און דער צװײטער, אַװאו װעט איהר שטעלען דעם שטרײַך? װאו ענדיגט זיך אײן פאַרב און, װאו הױבט זיך אָן די צװײטע? אָט האָט איהר אַן׳אילוסטראַציע פון ספקות! װאָס מײנט איהר, פון װאָהלטאָג האָט ליליען און די נײַע שוהלע אָבגעשניטען מיט אַלע פאַרבען און מאָהלען נאָר שװאַרץ אױף װײַס?..

ליפשיץ. טאַקי אַזױ...

בערג (דערמאַנט זיך). אָט װאָס די ספקות אין פאַרבען האָבען נאָך אױפגעטהון: יעדער אינדיװידיאום האָט געקראָגען אַן׳אַנדער׳ן בעגריף פון אײן און די זעלבע פאַרב... ניט זײַענדיג אַזױ אינדיװידואַליסטיש אין פאַרבען זענען מיר דאָך אַרײַנגעשלעפּט געװאָרען אין דעם נײַעם שטראָם און, אונזערע מײנונגען זענען צעטהײלט געװאָרען אַזױ, אַז װײַצמאַנען און אײַך קען דער זאָנען-אונטערגאַנג שײַנען פאַר גוט רױט, (נידריגער) און מיר פאַר ברױן... דער אינדיװידואַליזם איז ניט נאָר מאָדער׳ן, ער זיצט שױן װי אײַן אָנגעגעסענע קרענק אין דער געזעלשאַפט, צעריסען, צעבראָקעלט איהר אױף פיצעלעך, געמאַכט איהר אױס געזעלשאַפט; אַ זאַװערוכע האָט זיך אַרײַנגעכאַפּט אין גאַנצע בערג צוזאַמענגעפאַלענע, צוזאַמענגעקלעבטע שנײעלעך, און צעיאָגט זײ אײנציגע אין דער לופטען, יעדעס שנײעלע פליהט בעזונדער; איך בין פון דער חיה ניט אין גאַנצען צופריעדען, חאָטש איך בעסען האַלט פון איהר שטאָל און אײַזען...

ליפשיץ. אָבער —

בערג. אָבער! װאָס אָבער? איהר זענט ניט די ערשטע קלוגע פרומע לײַט, װאָס זוכען אין יעדע זאַך די עלטקײַט... מיר קענען זײ שױן פון לאַנג װײַל מיר זענען אַלײן געװען אַזעלכע... געװען און זענען אָבער נישט מעהר! איך אַלײן בין ניט לאַנג אַרױס פון אײַער חדר, — איך בין אָבער אַרױס!... אין איהר װעט אַלע אַרױס-, אַלע, אַלע! (איראָניש) װעלכע ליעבען אַזױ דאָס עלטע, דאָס אַמת-יוהרע, װײַל פון צופיעל גראַבלען זיך, כדי צו

דערגעהן דאָס געניִיע, איִז אַרויסגעשוואוּמען דאָס אונגעניִיע; פוּן צוּפיִעל טיִעפען זיִך אין פאַרבען האָט אַרויסגעשפּראָצט דער דעקאַראַנס איִן פאַרבען. לעאָניִד אַנדרעיעוו שרייבט אַנ׳ערצעהלוּנג:

Красный смѣхъ!

ליִפשיִץ. אמת...

בערג. אַנדרעיעוו האָט געוואָלט עלט זיין — האָט ער זיִך אַזוֹי לאַנג פערטיִעפט איִן זיין געלעכטער, אַזוֹי לאַנג איִהם פוּנאַנדערגעגליִעדערט פאַר זיינע אויגען, ביִז ער האָט דערזעהן, בעשיינפערליִך דערזעהן, אַז ער איִז אַ רויטער—

ליִפשיִץ. באַ!..

בערג. ניִט וויִלענדיִג ווערען מיִר אַריינגעשלעפּט איִן נייעם שטראָם; מיִר לעבען איִן אַזאַ צייט וואָס יעדער קוּקט מיִט זיינע אייגענע אויגען, פיִהלט מיִט זיין אייגענעם הארץ, מאָהלט וויִ ער פערשטעהט אַליין ...

ווייצמאַן (פוּן בעט). אָבער הער נאָר דוּ, רעדסט אַזוֹי פיִעל אָן, — חוה, לעזט נאָר איִבער דיִ לעצטע פוּן דיִ פיִער שוּרוֹת—

חוה (לעזט). ציִנדט זיִך אָן איִן אַלע עקען —

ווייצמאַן (פוּן בעט). יע... „ציִנדט זיִך אָן איִן אַלע עקען!“

בערג. פאַר וואָס ניִט?

ווייצמאַן. דער פאַר וויילל דיִ זוּנן געהט אוּנטער איִן מעריִב־צייט און, נאָר דער בערג, דיִ זייט, אָדער וויִ דוּ זאָגסט, כ׳העע, דער „עק“ פוּן מעריִב־זייט ציִנדט זיִך אָן!

בערג. דוּ קריִכסט שוין גאָר אויף דיִ גלייכע וואַנד.

ווייצמאַן. מיִט וואָס זענען בערגען, זייטען — וויִ דוּ זאָגסט, — שענער וויִ עקען?

ווייצמאַן (אויפגערעגט). זאָל שוין זיין עקען, עקען, עקען! איִבער אַלע ציִנדען זיִך דאָך ניִט אָן!

ליִפשיִץ. מאַקע ניִט...

בערג (מעהר געווענדעט צוּ ליִפשיִצען). קענט איִהר מיִר חוֹשד זיין, איִך ביִן סענטיִמענטאַל...

ווייצמאַן (זעצט זיִך אויף אויפ׳ן בעט) וואָס?

בערג (ווייצמאַנען, פערענטפערט זיִך). איִך לייקען ניִט, איִך ביִן סענטיִמענטאַל...

ווייצמאַן (שטעהט אויף פוּן בעט). אַ ליִנגער ביִכט! (ער זעצט

זיך נעבען חוה'ן בײַ'ם טיש, נעהמט איהרע א האַנד אין זײַנע, פּאַטשט אויף איהר לײַכט).

ליפּשיץ (הויבט זיך אויף פון טיש, געהט און לעגט זיך אויפ'ן בעט ווי ווײַצמאַן). „אין אַלע עקען" — א שטיקל גוזמא טאַקי...

טעמע. בערג, איך נעהם ניט אָן דאָס ליעד'ל... אַנ'אַנדערס זאָלט איהר מיר ווידמען.

בערג. אָה, מע באַקאַטירט מײַן „פריהלינג'ס־עקסטאַז"!

ווײַצמאַן (דרעהט אויס דעם קאָפּ צו בערגען). ווײַל ער איז פאַלש.

בערג (טעמען). איך וועל אײַך קײַן אַנדער ליעד ניט ווידמען (זעצט זיך אויף א שטוהל טיעף אין מיט'ן צימער).

טעמע. פאַר וואָס?

בערג. ווײַל ס'איז אײנע פון מײַנע געלונגענע מאָטיווען...

ווײַצמאַן (חוה'ן אינטים־איראָניזירט). „דער הימעל צינדט זיך אָן אין אַלע עקען..."

חוה (אינטים־שטיל). אין אַלע עקען?

ווײַצמאַן. איהר געדענקט ניט? נעכטען —

חוה. אין פעלד?

ווײַצמאַן (קומט אַרײַן אין דער שטימונג). די זונן האָט זיך געטרונקען —

חוה. אין מערב זײַט...

ווײַצמאַן. און אָנגעצונדען האָט זיך —

חוה. דער מעריב זײַט...

ווײַצמאַן (געהײמניספאָל). דער מעריב זײַט... און דער מזרח —

חוה (ציעהט זיך צו ביז'קשאַפט אין מזרח). איז געווען גרוי — די נאַכט האָט זיך פון דאָרטען אָנגערוקט.

ווײַצמאַן (נעהמט איהר צאַרט אַרום). די נאַכט... (בלײַבט אַזוי זיצען) אין אײן זײַט האָט דער טאָג נע'גוסס'ט, געשפּײַט מיט בלוט, נשמה־ליכט אָנגעצונדען און, פון דער אַנדער זײַט האָט זיך גע־חעכט די נאַכט... (פּויזע).

טעמע (געהט אויף די שפּיץ פינגער צו ליפּשיצען צו, זקניעט בײַ'ם בעט. רופט אין אוויליג אַרום, שטיל). ליפּשיץ —

ליפּשיץ (דערזעהט זי). אָה, טעמע!.. (לעגט זיך אויף דער זײַט דאָס פּנים צו איהר).

טעמע (שטיל). דאָס ליעד׳ל איז גוט?

ליפשיץ. ניין, בעט אנ׳אַנדערס...

טעמע, שרייבט איהר אָן.

ליפשיץ. איך?

טעמע, איהר האָט נאָך קיינמאָהל ניט געשריבען קיין ליעדער?

ליפשיץ. ניין.

טעמע. פּרובט אַמאָל...

ליפשיץ. אָה, איך קען נאָך אויך האָבען אַ טעות און אָנמאַכען אַזעלכע צרות ווי ער...

טעמע. אַ דאגה, האָט אַ טעות!...

ליפשיץ (נעהמט אַרויס פון טאַש אַ בלײַ מיט אַ ווייס שטיקעל פּאַפּיער). אויף אײַער אחריות, געדענקט איהר האָט מיך געבעטען! (שרייבט ליעגענדיג אויפ׳ן בעט).

טעמע. גוט... איהר שרייבט שוין?

ליפשיץ (הויבט אויף דעם קאָפּ פון פּאַפּיער). יע, איך רייד אָבער אוים פריהער: אָהן גראַמען. איך קען ניט מיט גראַמען...

טעמע. איז אָהן גראַמען, נאָר שרייבט, שרייבט...

בערג (הויבט זיך פּלוצים אויף פון שטוהל; הויך). עה, רעאַליסטען! רעאַליסטען!

אַלע. (אויסער ליפשיצען, האַפּען זיך אויף.)

בערג. אומזיסט אײַער מיה, איהר וועט מיר ניט אָנהענגען אײַער מאָדערנעם טרוקענעם רעאַליזם. ניבער וועט איהר נעמען אײַער אײַנגעדאַרטען שמײַס-בעזעם אין דער „שוויץ״ און, אויספּאַרען איהם דאָרט אויף דער הויכע באַנק, אָנשמעקען איהם דאָרט מיט אַביסעל מיסטיקע. קענטיג טאַקע, אַז דער קאָפּ אײַערער איז שטענדיג קלאָר און ניט געוואוינט צו אַ נעבעל... מעטערלינק וואָלט זײַן מאָנאַ-וואַנאַ פון דער הויכער שוויץ-באַנק אַראָבגעבראַכט.

וויצמאַן. חוה, אפשר וועלען מיר געהן?

חוה. באַלד.

בערג. ווידער ווער הייסט אײַך לעזען פּאָעזיע?! פאַר אײַך שרײַב איך פּראָזע, לעזט מײַנע פּראָזאַ! לעזט מײַנע ערצעהלונגען, מײַנע „בילדער פון לעבען״, וואו איך בין רעאַל... רוקט זיך אָבער ניט צו מײַנע ליעדער!

טעמע (נעהמט אביסעל אב פון בעט, דרעהט זיך ביי'ן בילדער-שענקל, קוקט איבער בילער, זשורנאלען).

וויצמאן. איהר נעהמט, חוה?

חוה. באלד...

בערג. אין מיינע ליעדער בין איך אנ'אנארכיסט, פריי פון אלע רעגעלן, פריי! כ'טהו וואס איך וויל —

וויצמאן (דרעהט זיך אויס אויפ'ן שטוהל מיט'ן פנים צו בערג'ן, די נעמבע אויפ'ן ווענטיל פון שטוהל). נו?

בערג. איך טהו וואס איך וויל!

וויצמאן. קריכסט אויף די ווענד?

בערג. ריכטיג! ריכטיג בעמערקט... „איך קריך אויף די ווענד". זעהר כאראקטעריסטיש פאר דיר, כאראקטעריסטיש בעמערקט! (עקסטרע) — דער הימעל צינדט זיך אן אין אלע עקען!

וויצמאן (קעהרט זיך צו איהם שנעל אום מיט דער פלייצע).

בערג. און ווי דו ווילסט! שפרייט פונאנדער מיין פאנטאזיע איהרע פליגעל לאז איך איהר פליהען... מיט איין פונק צינד איך אן דעם גאנצען הימעל; דו ווייסט דאס פייער ניט זעהן... פאר מיר אליין האט זיך דער הימעל פונאנדערגעפלאקערט... דו זאגסט: נאר דער איין מעריב זייט — גוט! פאר מיר אבער עקזיסטירען ניט די אנדערע הימעל-עקען; און איין עק זעה איך אלע עקען... דער מעריב ענטהאלט אין זיך אלעמען: צפון, דרום, מזרח — טרעפסטו מיך אין אזא עקסטאז, — שטיל זיי, פראזאאיק! רעד קיין ווארט ניט! איך דארף זיך ניט אומקעהרען און זעהן די פינסטערע העלפט ווי דו, פערדארב מיר ניט, וויצמאן, מיין אילוזיע...

וויצמאן. טעמע, אנ'אנדער ליעד'ל זאל ער אייך ווידמען, איהר הערט?

בערג. האב איך אויפגעמאהלט אנ'אונגעוועהנליכעס בילד, וועלכע דו האסט נאך אין לעבען ניט געזעהן. צערייס ניט דעם פאר דעם לייוואנד... (ניעדריגער אביסעל אין א ווייניגענדיגען טאן) שענער איז דאך צודאי אז אלע עקען צינדען זיך אן, איידער איין עק!...

וויצמאן (צו טעמען). אנ'אנדער ליעד'ל, טעמע!

טעמע. איך האב שוין בעשטעלט...

ליפשיץ (שפרינגט אויף פון בעט). בעשטעלט — און, שוין פארטיג!

Generated for Joseph Galron (The Ohio State University) on 2018-05-16 04:28 GMT / http://hdl.handle.net/2027/coo.31924064123031
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google

Digitized by Google
Original from
CORNELL UNIVERSITY

טעמע (לויפט צו איהם צו). נו?!

ליפשיץ (מיט'ן פּאַפּירל אין האַנד). אומגעריכט האָט זיך אַרײַנגעחאַפּט אַ גראַם אויך!

טעמע (צופריעדען און פערוואונדערט). נו?!

ליפשיץ. אָט וועל איך אײַך ווײַזען: (קוקט אין פּאַפּיר'ל) וואונדער — אונטער!

בערג (כעהט צו, לעגט זיך אויס'ן בעט, אונטער'ן נאָז). וואונ-דער-אונטער...

ווײַצמאַן. דו אויך, ליפשיץ?

ליפשיץ (פערשולדיגט, ווײַזט אויף טעמען). פאַר איהר...

ווײַצמאַן. עקספּראָמט!

טעמע. ליעגענדיג!

חוה. און אין אַ שטוב מיט מענשען. — איהר שרײַבט אויך אזוי, בערג?

בערג. נײַן.

חוה (שושקעט זיך מיט ווײַצמאַנען אין איין ווינקעל נעבען טיש, זי דערצעהלט איהם עפּעס, ווײַצמאַן שמײַכעלט).

טעמע (נעהמט ליפשיצען פאַר'ן אָרעם. פיהרט איהם צו דער אוואַנס-סצענע, בעט איהם). לײַענט...

ליפשיץ (לעזט פון פּאַפּיערל). איך וואוין אין מעריב—
און טעמע וואוינט אין מזרח;
קום צו מיר אין מעריב,
קום צו מיר! —
דו קומסט! דו קומסט!
צו וואָס איז עס געגליכען?
איז עס ניט די זונן וואָס ציהט פון מזרח,
צו דעם מעריב? —
דו קומסט! דו קומסט!
אויף מײַן שוואַרצען שאָטען,
אויף דעם מעריב,
איז געפאַלען —
דײַן גאָלדנער גלאַנץ...
איך בין אַ קינד פון מעריב,
איך האָב נאָך דיר געבענקט אין דונקעל'ן,

Digitized by Google
Original from CORNELL UNIVERSITY
Generated for Joseph Galron (The Ohio State University) on 2018-05-16 04:28 GMT / http://hdl.handle.net/2027/coo.31924064123031
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google

אין שטילען האָב איך דיך גערופען,
יעצט קום איך דיך, מײַן קינד!
טעמע –
געה ניט צוריק, געה ניט צוריק–
דער קום פון מײַנע ליפּען זאָל דיך ניט פערטרײַבען...
אָה, דו געהסט צוריק?!
איך בלײַב אַלײן אין מעריב –
דו קעהרסט זיך אום נאָך מזרח,
אָה, שלעכטע, שלעכטע וואונדער:
ניט אין מעריב זינקט די זונן,
אין מזרח געהט זי אונטער!..

(פּויזע. ער בויגט זיך קוים אײַן צו טעמע׳ס שטערען און קוסט זי).

טעמע (רוקט זיך אָב ווײַטער).

ווײַצמאַן (צעלאַכט זיך לײַכט פון חוה״ס ערצעהלונג, דערמאַנט זיך). אַ נו, ווײַז נאָר ליפּשיץ דײַן אַרבײַט.

ליפּשיץ (גיעט נישט דאָס פּאַפּיערל; פרעגט טעמע׳ן). זאָל איך איהם ווײַזען?

טעמע. נײַן!

ווײַצמאַן (טעמע׳ן). פאַר וואָס?

טעמע. איהר קענט נאָך זאָגען אַז עס טויג ניט; איך וויל ניט אַז איהר זאָלט עס זאָגען... ווײַזט ניט, ליפּשיץ!

ווײַצמאַן (געהט צו, צו ליפּשיצען, נעהמט איהם דאָס באַפּיערל פון די הענד לעזט פאַר-זיך).

חוה (קומט צו און קוקט אויך אַרײַן אין פּאַפּיערל. פאַר-זיך, נײַגעריג). צו טעמע׳ן... (פּויזע).

ליפּשיץ (טרעט נאָהענט צו צו טעמען פערטהײדיגט זיך שטיל, בלומר׳יט ער האָט ניט געוואָלט נאָר ווײַצמאַן האָט אַלײן דאָס ליעדל פון זײַנע הענד אַרויסגענומען).

טעמע (פרעגט איהם פרײַנדליך). איהר וועט עס דרוקען, ליפּשיץ?

ליפּשיץ (גיעט אַ הויב מיט די פּלײיצעס). אַח!...

טעמע. גוט... איך האָב בײַ מיר אין דער הײם ליעגען אַן׳אַלבאָם, אַ דינעם מיט זײַדענע טאָוועלעך, איהר וועט עס מיר דאָרט איבערשרײַבען...

ליפּשיץ. גוט. (זיי ריידען שטיל, טעמע דריקט איהם זיין האַנד. קליינע פּויזע).

בערג (פֿון בעט). ליפּשיץ—

ליפּשיץ. איהר ווילט מיר עפּעס זאָגען?

בערג. וואָס אייגענטליך הייסט ביי אייך: „צינדט זיך אָן?"

ליפּשיץ (פֿערוווירט, קוקט אָן טעמע'ן דריקענדיג פֿעסט איהר האַנד). צינדט זיך אָן —

טעמע. וואָס פֿרעגט ער?

ליפּשיץ (געהיימניס-פֿאָל). וואָס הייסט ביי מיר: צינדט זיך אָן...

בערג (זעצט זיך אויף). יע, יע, איך פֿרעג ביי אייך —

ליפּשיץ (קוקט אויף טעמע'ן). ביי אונז ביידען?

בערג. ביי אייך ביידען—(וואַרפֿט אַ בליק צו ווייצמאַנען און חוה'ן) און ביי נאָך... זאָגט מיר די ריינע בעדייטונג פֿון: צינדט זיך אָן? איך וויל וויסען גענוי אייער פֿאָרשטעלונגס-קראַפֿט; איהר גאַנצע גרויס וועל איך אָבמעסטען: מיר דאַכט זיך אַז איך וועל מיך ניט דאַרפֿען שטעלען אויף אַ בענקעל... אַז איך שרייב: דער הימעל צינדט זיך אָן אין אַלע עקען— קומט ביי אייך אויס! דער הימעל איז אין אַלע עקען רויט —?

ליפּשיץ (חאַפּט זיך אָן). יאָ, יאָ!

בערג. אַ, אָט האָב איך עס! (שטעהט אויף, לאַכט—) צינדט זיך אָן,— איז ביי אייך נאָר רויט, דווקא רויט — און, ניט אַנדערש! אָט וואָס איך זאָג אייך און נאָך אַנדערע... (וואַרפֿט אַ קוק אויף ווייצמאַנען און חוה'ן) די טעגליכע געוואָהנהייט פֿיהרט מיט אייער געהירען, די איינפֿאַכע טעגליכע געוואָהנהייט; איהר זייט ווייט פֿון דעם נייעם מענשען און פֿון זיין שעפּפֿערישען גייסט; קיין איין זעלבסט-ניגעלער מאָמענט! אייערע אַלע אהנונגען וואָס איהר האָט פֿון יעדע זאַך זענען אַלטע, אינסטינקטיוו געירש'נטע פֿון אייערע עלטערן... געטהע שרייבט: Ich singe wie der Vogel singt, der in den Zweigen wohnet. פֿאַר וואָס חאַפּט איהר זיך ניט אָן, אָן דעם? זינגט דען געטהע אַזוי ווי דער פֿאָגעל? געטהע'ן דאַכט זיך אָבער אַז ער זינגט ווי אַ פֿויגעל, שרייבט ער, און איהר — מוזט אָבווישען די ליפּען און שוויינען!

ליפּשיץ (ווישט די ליפּען).

בערג. געהט עקסטרע אריין אין דאַנטע'ס גיהנם און זעהט

Digitized by Google
Original from CORNELL UNIVERSITY
Generated for Joseph Galron (The Ohio State University) on 2018-05-16 04:28 GMT / http://hdl.handle.net/2027/coo.31924064123031
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google

וויפיעל שוואַרצע פלאַמען ער האָט דאָרט אָנגעצונדען... דאַנטע'ן קענען זיך אַזוינס דאַכטען, דאַנטע איז אַ קינסטלער, איהר זענט קיין קינסטלער ניט; דאַנטע איז אַ געניע און איהר זענט —

ליפשיץ. פראָסטע מענשען —

בערג. פראָסטע! פראָסטע! איך, אַז איך שרייב: דער הימעל צינדט זיך אָן אין אַלע עקען, זעה איך פאַר מיר אַזאַ בילד (ער זעצט זיך אויף אַ שטוהל): דער מעריב צינדט זיך אָן רויט; דער דרום צינדט זיך גרוי אָן, אין אַ גרויען עלענד; דער מזרח צינדט זיך אָן מיט אַ שוואַרצע בענקעניש און דער צפון — דער צפון ברענט אויך מיט אַ דונקעלען טרויער...

ליפשיץ. איהר מיינט גאָר אַזוי?

בערג. אַודאי, אַודאי!

ווייצמאַן (לאָזט דאָס ליעד'ל ביי חוה'ן אין האַנד). ליפשיץ — דיין האַנד! (דריקט איהם הערצליך די האַנד) אָבער גאָר, גאָר וואויל!

ליפשיץ. נו?

ווייצמאַן (לייגט זיך אויפ'ן בעט); גאָר וואויל, ווי קומט צו דיר אַזאַ שטימונג?

טעמע (געהט דערווייל צו, צו חוה'ן קוקט אויך אַריין אין פאַפּיער).

חוה (שטיל צו טעמען). ער וועט עס דרוקען?

טעמע. ניין.

חוה. וואָס האָט ער געזאָגט?

טעמע. אַז ער וועט עס מיר איינשרייבען אין אַלבאָם.

חוה. מיט די זיידענע טאָוועלעך?

טעמע. יאָ...

חוה. האָט שוין ווער דאָרט עפּעס איינגעשריבען?

טעמע. ניין... מיר איז אַ שאָד נעווען די ראָזע בלעטלעך.

חוה (שמייכעלט). וועט עס זיין דאָס ערשטע ליעד'ל?

טעמע. דאָס ערשטע און דאָס לעצטע...

חוה (גיעט איהר אַ לייכטען שנעל אין נאָז.)

ווייצמאַן; מעגסט אַ קוק טהון, בערג, דאָס ליעד'ל.

חוה! (הויך דעקלאַמירענד.) ניט אין מעריב זינקט די זונן, אין מזרח געהט זי אונטער!.. — וואויל!

בערג (קומט צו, צו חוה'ן און טעמען.)

חוה (גיעט איהם דאָס ליעד) פּ׳׳ נ׳אַ׳ט לעזט, און דערוועגט

זיך אָבער ניט עפּעס אויסזעטצען אויף דעם!... (חוה זעצט זיך בײ'ם בעטעל געבען ווײצמאַנען. טעמע דערנעבען אויף א שטוהל).

ליפּשיץ. נײן, נײן, אדרבא... ס'איז אינטערעסאַנט אויס־הערען אַ מײנונג...

בערג (האלט דאָס ליעדעל ווײט פון געזיכט, לעזט ניט ווילכּיג מיט אײן פערמאַכטע אויג). נו, ניט שלעכט... (גיעט איבער ליפּשיצען דאָס ליעד'ל) ע, ליפּשיץ... איך האָב גאָר ניט געוואוסט אז איהר זענט אזא מאַכער... ס'איז אײער ערשטע ליעד'ל?

ליפּשיץ. ס'ערשטע.

בערג. איהר ערלויבט זיך אַביסעל צופיעל, נאָר גאָר נישט... ס'איז אײער ערשטע?...

ליפּשיץ (קנײטש דאָס ליעדעל אין האַנד). ס'ערשטע און ס'לעצטע...

בערג. סײדען אַזוי... זעהט איהר, ליפּשיץ, אלץ וואָס מ'וויל קען מען זיך ערלויבען, נאָר ניט ריהרען אַנ'אַקסיאָמע. ריהרען אַנ'אַקסיאָמע -- הײסט אָבלײקענען איהר. דאָס איז שוין אַ שאַרלאַטאַניזם.

ווײצמאַן. (אויפגערעגט, פון בעט). בערג!

חוה (פון די קאָפּענס, האַלט איהם צו דאָס מויל). וואָס ווילט איהר זאָגען?

ווײצמאַן. ער רעגט מיך אויף.

בערג (ליפּשיצען). ווידער טראָגען אײערע עטליכע שורות אַנ'אַנטאָביאָגראַפישען כאַראַקטער; ווער דאַרף עס דען וויסען וואו איהר וואוינט און וואו פרײלײן טעמע מאַרקאָוויטש וואוינט!

ווײצמאַן (אין אויפרעגונג). בערג! —

חוה (האַלט איהם צו ס'מויל ווי פריהער). ער רעגט אײך אויף?

ווײצמאַן. ניט דעם מויל נאָר די אויער'ן מאַכט מיר צו.

חוה (פערמאַכט איהם די אויהרען). גוט?

בערג. מיט אײך, ליפּשיץ, איז נאָך אַ האַלבע צרה: איהר וועט עס אודאי ניט טראַכטען פון אָבדרוקען... אנדערע אָבער שטעלען אויף אַזוינע ליעדלעך און קריעכען מיט זײ אין רעדאַקציעס...

חוה (פרעגט ווײצמאַנען, צוהאַלטענדיג איהם די אויער'ן). איהר הערט?

ווײצמאַן. האַ?

Digitized by Google
Original from CORNELL UNIVERSITY
Generated for Joseph Galron (The Ohio State University) on 2018-05-16 04:28 GMT / http://hdl.handle.net/2027/coo.31924064123031 / Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google

חוה (שמייכעלט). איהר הערט גאר ניט?

וויצמאן. וואס?

חוה (בייגט אראב צו איהם איהר געזיכט). גאר ניט?

וויצמאן (קושט זי אויף די ליפען).

חוה (שפרינגט אב.)

וויצמאן (שטעהט אויף פון בעט). מיר וועלען גאר געהן (קוקט ארויס אין פענסטער) א שענע נאכט אין דרויסען. (געהט אב פון פענסטער).

חוה (טהוט אן די היטעלע).

בערג (קוקט ארויס אין פענסטער).

ליפשיץ (לייגט זיך אויף דער בעט, צערייסט מיט א געלעכטער דאס ליעד'ל און, ווארפט די ווייסע פאפירלעך אויף טעמע'ן). וואס זיצט איהר אזוי, טעמע...

טעמע (געהט צו איהם צו). וואס האט איהר געטהון?

ליפשיץ. צעריסען! (נעהמט אראב פון איהר אקסעל א ווייס פא-פירל. לעזט), אט: טעמע וואוינט אין מזרח —

טעמע (נעהמט איהם אן ביידע הענד). קומט צו מיר אין מזרח...

ליפשיץ. איך קום...

וויצמאן. ווער געהט נאך?

ליפשיץ (שפרינגט אויף פון בעט). מיר געהען אלע.

בערג (ארויסקוקענדיג אין פענסטער). איך בלייב.

חוה (שטיל צו אלעמען). ער וויל יעצט שרייבען... (העכער) בערג, איהר ווילט יעצט שרייבען?

בערג. ס'איז מיר וואס איינגעפאלען.

חוה (צו די פריהערינגע). אהא! (העכער) וואס רעכענט איהר שרייבען, בערג?

בערג (פון פענסטער). גאר א נייע זאך...

חוה (שטיל). בא... ס'האט איהם אנגעשפארט! ער וויל יעצט בעשאפען וועלטען... חברה, איהר וואַרט אויף מיר אביסעל אין גאס —

וויצמאן. וואס?

חוה. איך בלייב נאך אביס'ל דא, כ'וויל זעהן... ש-שא... (שטילט זיך אוועק צווישען אויוועז און ביכער-שענקעל) איהר עפענט אויף די גאס טהיר און זאגט איהם א גוטע נאכט.

טעמע (טהוט אָן די היטעלע, זי עפענט אויף די גאס טהיר, נאָך איהר וויצמאַן און ליפשיץ געהען אַרויס און זאָגען איינער נאָך דעם אַנדערען). א גוטע נאַכט! אַ גוטע נאַכט!

בערג (קעהרט זיך פערטראַכט אום פון פענסטער, געהט צום טהיר צו). אַ גוטע נאַכט! אַ גוטע נאַכט! (פערמאַכט נאָך זיי די טהיר, פערשליסט זי, נעהמט אַרויס דעם שליסעל פון בלאַט-שלאָס, הענגט אויף אַ האַנדטוך אויף די קלאַמקע).

חוה (שמייכעלט צווישען אויערען און דעם ביבער-שענקל).

בערג (דרעהט זיך אום ביי דער טהיר, בלייבט פערטראַכט שטעהן). אַ שענע נאַכט! (פערלעגט די הענד אויף דער ברוסט, געהט צו צום פענסטער און קוקט אַרויס; קומט דער נאָך צו צום טיש, זעצט זיך, נעהמט אונבעוואוסט די פעדער אין האַנד, פערטראַכט זיך מיט אַנ'אויפגעהויבענעם קאָפּ) אַ שענע נאַכט... (לעגט אַוועק די פעדער, שפּאַרט אָן ביידע עלענ-בויגען אויפ'ן טיש, גראָבט אַריין אַלע צעהן פינגער אין קאָפּ האָר, רעדט פערטראַכט נאָכאַנאַנד) אַ שענע נאַכט, אַ שענע נאַכט, אַ שענע נאַכט... (הויבט זיך אויף פון שטוהל די הענד פערפלעכט אויף די פּאַטיליצע, שפּאַצירט הין און צוריק, געהט זיין געדאַנקען ענטקעגען, קעהרט זיך פּלוצלונג צוריק צום טיש, נעהמט פון דאָרט די פעדער און שפּאַצירט עטליכע מאָהל מיט איהר אין צימער. איילט אין מיט'ן דערין ווידער צום טיש און שרייבט עפּעס אויף, לעזט עס דערנאָך) איך בין דאָס האַרץ פון נאַכט... (ברעכט זיך דעם רוקען און צובעט זיך, ווי ער וואָלט אָבגעטהון אַגרויסע לאַנגע אַרבייט.)

חוה (געהט אַרויס פון איהר בעהעלטעניש, בלייבט שטעהן אין מיט'ן צימער).

בערג (דרעהט זיך אום, דערזעהט איהר, גיט אַ טראַט צוריק)· אַח!

חוה. פערצייה'ט, בערג...

בערג. חוה!

חוה. איך האָב אייך געוואָלט זעהן צווישען צוויי וועלטען...

בערג. איהר זענט דאָ געוועזען, חוה?

חוה. און געזעהן; איהר האָט זיך נעבעך געמאַטערט...

בערג. איהר האָט געזעהן... אָה, איך שרייב ניט פריהער איידער איך האָב די גאַנצע שטימונג... פּאַאוסט האָט זיך געשריבען 40 יאָהר... אָבער, זעהט נאָר, זעהט, ווי איך האָב פון גאָר נישט געוואוסט!

חוה. איהר האָט ניט געקענט וויסען... אַ נו, טרעפֿט וואו איך בין געשטאַנען?

בערג. איך הויב ניט אָן צו טרעפֿען... זאָגט מיר אפילו ניט אויס, ווען איך גלויבען: פֿון הימעל זענט איהר מיר געפֿאַלען...

חוה. פֿון צווישען אויווען, בערג... איך שטער אייך?

בערג. אָה, ניין! מיט איין מאָמענט פֿריהער ווען איהר בעוויזט זיך וואָלט איהר מיר איבערגעפֿיהרט אַ זעלטענע שטימונג...

חוה. ריכטיג?

בערג (פֿרעהליך). איהר האָט עס אָבער ניט געטהון גליק־ליכערווייזע. אָה, איהר מוזט ניט זיין קיין שלעכטע!.. (ווייל איהר אַ גלעט טהון איבערין געזיכט).

חוה. נאָ!

בערג (ווייל פֿערגלעטען זיין ניט געשיקטע בעוועגונג, חאַפּט פֿון טיש דעם בויגען פּאַפּיער). אָט איז עס... איהר זעהט: איך בין דאָס האַרץ פֿון נאַכט!

חוה. דאָס אין גאַנצען?

בערג. אין גאַנצען! דאָס איז די שטימונג! אין דער שורה האָב איך אַלץ אויסגעזאָגט; דער גרונד פֿון דאָס גאַנצע ליעד איז אין די פּאָר ווערטער! דאָס איבריגע איז שוין אַ קלייניגקייט.

חוה. שווער אָבער קומט אייך אָן, בערג, דער גרונד...

בערג. אמת... אמת... ס'הייסט — ניט אַזוי שווער, נאָר ערנסט, ערנסט חוה... פֿאַאוסט האָט זיך געשריבען 40־יאָהר!... די שטימונג מוז זיין אַ גאַנצע, און האָב איך זי שוין, דריק איך איהר אויס אין עטליכע ווערטער... דאָס איבריגע איז שוין אַ קליי־ניגקייט... יעצט קען איך גאַנץ רוהיג אוועקלייגען דעם בויגען פּאַפּיער אויפֿ'ן טיש און פֿערברענגען מיט אייך וויפֿיעל דאָס האַרץ געלוסט... די לירישע פּאָעמאַ איז שוין ביי מיר ווי אין טאַש... קומט חוה, זעצט זיך נעבען פֿענסטער! (ער רוקט צו צוויי שטוהלען צום פֿענסטער זעצט זיך אויף איינעם, זינגט כמעט ארויס) — „איך בין דאָס האַרץ פֿון נאַכט!..״ אַ שענער רעפֿרען פֿיר אַ לירישעם פּאָעמאַ, וואָס? (קלאַפּט אויף אַ צווייטען שטוהל) זיצט, חוה!... דאָס איבריגע איז אַ קלייניגקייט —

חוה (קוקט איהם אָן מיט חשד). שליסט אויף די טהיר, בערג, וויל געהן...

איך

(ס'ווערט דונקעלער אין צימער).

בערג. אײַך דוכט זיך אוודאי אַז די לײַטע נעהמט אויס? אײַלט זיך ניט... ס'וועט נאָך ברענען, חוה! און טאָמער ניט, צינד איך אָן אַ זונן אין צימער, אַמאָרגענזוננ! אין אַלע ווינקעלעך וועט עס פערשײַנען—

חוה. איהר זײַט דאָס האַרץ פון נאַכט!

בערג. דאָס איבריגע איז אַ קלײניגקײַט. (שטעהט אויף, קומט צו נעהנטער צו איהר) ס'הײסט ניט קײן קלײניקײַט, ס'דאַרף נאָך געמאָלט ווערען אַ בילד פון אַ שענע פריהלינג'ס־נאַכט. אַ לבנה מאָהלען, שטערען שלײַפען און אײַנפּאַסען זײ אין אַ בלויען הימעל, פערפלאַנצען אַלעען און געפינען דאָרט די הײליגע הײסגעליבטע —

חוה. איהר האָט נאָך אַסך אַרבײַט, בערג... שליסט אויף—

בערג (נעהמט איהר אָן פאַר אַ האַנד). בלײַבט נאָך!... זעהט איהר, דאָס בילד דאַרף זײַן עכט, ניט אַזוי דאָס בילד, ווי די בלומען; אַראָב שמעקען דאַרף פון זײ און פערשכור'ן... אין דער הימעל זענט איהר אַ זוכער פײַנעלע, נאָר אַז איך וועל אײַך ניט אויפשליסען די טהיר וועט איהר ניט אַוועק פליהען... דאָס בילד פון אַ זומער נאַכט מוז זײַן פאַרשטעלט און באַשאַטען מיט פיאַלקען, ראָזען, ציפּרעסען מיט ריחות און זאַפטען, און עכט מוז עס זײַן, ס'מוז לעבען!... אַז ראַפאַעלי האָט געמאָהלט אַ בלום, האָט די בלום געלעבט, פײַנעלעך פערבײַפליהענדיג האָבען פון איהר גע־פיקט, איהר פערשטעהט, געפּיקט! (גיעט איהר אַ קיצעל אין באַק).

חוה. (לאָזט איהם אַראָב אַ קלינגעדיגען פּאַטש). די טהיר שליסט מיר אויף!

בערג (בלײַבט שטעהן פערלאָרען. די הענד אַראָבגעלאָזט).

חוה (טרעט אויף איהם צו, שטרענג). שליעסט אויף די טהיר!

בערג (שליעסט שווײַגענדיג אויף די טהיר).

חוה. (אָב).

בערג. (פערשליעסט אונטער איהר די טהיר, לאָזט דעם שליסעל שטעקען, בלײַבט נאָך דאָרט אַ ווײַלע שטעהן, רופט דערנאָך צו דער קיך־טהיר: גרונע!

גרונע (קומט אַרײַן, בלײַבט שטעהן בײַ דער טהיר און שמײַכעלט.)

בערג (קוקט איהר אַביסעל שטאַר אָן, געהט דערנאָך צום טיש און פערלעשט די לאָמפּ. ס'ווערט גאַנץ פינסטער).

פאָרהאַנג.

Generated for Joseph Galron (The Ohio State University) on 2018-05-16 04:28 GMT / http://hdl.handle.net/2027/coo.31924064123031
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google

Digitized by Google
Original from
CORNELL UNIVERSITY